

Obsah

1 Úvod do problematiky lidských práv (historie, základní dokumenty, filozofie)	
<i>(J. Stejskalová)</i>	7
1.1 Lidská práva	7
1.2 Historie lidských práv	7
1.3 Základní dokumenty týkající se lidských práv.....	8
1.3.1 Charta Organizace spojených národů	8
1.3.2 Všeobecná deklarace lidských práv	9
1.3.3 Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.....	10
1.3.4 Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech	11
2 Mezinárodní dokumenty vztahující se k lidským právům	
<i>(J. Stejskalová)</i>	14
2.1 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (Evropská úmluva o lidských právech) – r. 1950.....	14
2.2 Evropská sociální charta (r. 1961)	15
2.3 Listina základních práv Evropské unie (Charta základních práv) – r. 2000 Nice	16
2.4 Další klíčové smlouvy	18
2.4.1 Úmluva o právním postavení uprchlíků (r. 1951).....	18
2.4.2 Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (r. 1966)	19
2.4.3 Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (r. 1979)	20
2.4.4 Úmluva o zákazu mučení a jiného nelidského a ponižujícího zacházení a trestání (r. 1984)	20
2.4.5 Mezinárodní úmluva o ochraně práv všech migrujících pracovníků a jejich rodinných příslušníků (r. 1990).....	21
2.4.6 Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (r. 2006)	21
3 Orgány OSN ve vztahu k lidským právům a možnosti jejich aplikace do sociální sféry (ochrana práv dítěte, žen, menšin)	
<i>(J. Stejskalová)</i>	25
3.1 Vymezení Organizace spojených národů.....	25
3.2 Základní orgány OSN.....	25
3.2.1 Valné shromáždění.....	25
3.2.2 Rada bezpečnosti.....	28
3.2.3 Ekonomická a sociální rada.....	28
3.2.4 Sekretariát.....	29
3.2.5 Mezinárodní soudní dvůr	29
3.2.6 Poručenská rada	29
3.3 OSN a lidská práva	29
3.4 OSN a humanitární otázky.....	31
4 Koncepce lidských práv z hlediska sociální práce, dilemata v sociální práci	
<i>(J. Stejskalová)</i>	33
4.1 Úvod	33
4.2 Mezinárodní federace sociálních pracovníků	34
4.3 Etický kodex sociálních pracovníků.....	34
4.4 Dilemata v sociální práci ve vztahu k lidským právům.....	36
5 Úmluva o právech dítěte a její aplikace v praxi, principy, práva a povinnosti dítěte	
<i>(J. Vacková)</i>	40
5.1 Historické příčiny vedoucí ke vzniku Úmluvy o právech dítěte.....	40
5.2 Úmluva o právech dítěte	41

5.3 Monitorování a implementace ÚPD	43
5.4 Definice dítěte a její problematika	44
5.5 Přednostní zájem dítěte („nejlepší zájem dítěte“)	44
6 Role sociálního pracovníka při ochraně lidských práv	
<i>(J. Borská)</i>	48
6.1 Úvod	48
6.2 Sociální pracovník	48
6.2.1 Autorita sociálního pracovníka	48
6.2.2 Role sociálního pracovníka	49
6.2.3 Kompetence sociálního pracovníka	50
6.3 Osobnostní předpoklady výkonu práce sociálního pracovníka	51
6.3.1 Osoby vykonávající sociálně-právní ochranu dětí ve správním úřadě – příklad sociální práce OSPOD	51
6.3.2 Povinnost dalšího vzdělávání pracovníků OSPOD	53
7 Ochrana lidských práv při řešení domácího násilí	
<i>(J. Borská)</i>	57
7.1 Úvod	57
7.2 Násilí jako společenský jev	57
7.2.1 Domácí násilí.....	58
7.2.2 Osobnost oběti	58
7.2.3 Společně obývaný byt nebo dům	59
7.2.4 Druhy a formy domácího násilí.....	59
7.3 Řešení domácího násilí	60
7.3.1 Občanskoprávní úprava řešení domácího násilí.....	61
7.3.2 Oprávnění Policie ČR při ochraně proti domácímu násilí	62
7.3.3 Procesní aspekty řešení domácího násilí.....	64
7.3.4 Trestněprávní řešení domácího násilí	66
7.3.5 Odpovědnost za spáchání přestupku při řešení domácího násilí	67
8 Úloha rodiny a její zakotvení z pohledu ochrany práv nezletilých dětí	
<i>(J. Borská)</i>	70
8.1 Úvod	70
8.2 Pojetí rodiny v právní úpravě zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.....	71
8.2.1 Definiční pojetí rodiny v manželství.....	71
8.2.2 Nepojmenovaná rodina	72
8.2.3 Rodinná domácnost.....	72
8.2.4 Povinnosti manželů ve vztahu k rodině	73
8.3 Poměry mezi rodiči a dětmi.....	73
8.3.1 Mateřství a otcovství	73
8.3.2 Vzájemné povinnosti a práva rodičů a dětí, rodičovská odpovědnost	74
8.3.3 Rodičovská odpovědnost (upravena §§ 858 a 865 a násl. obč. zák.)	74
8.4 Péče o dítě po rozvodu manželství	75
8.5 Vzájemná vyživovací povinnost mezi předky a potomky	75
9 Aplikace ochrany práv a oprávněných zájmů nezletilých dětí v českém právním řádu	
<i>(J. Borská)</i>	78
9.1 Úvod – Pojem nejlepšího zájmu dítěte	78
9.2 Nejlepší zájem dítěte v pramenech mezinárodního práva	79
9.3 Implementace zásady „nejlepšího zájmu dítěte“ v českém právním řádu	81
9.4 Vztah nejlepšího zájmu dítěte a participačních práv	84
9.5 Kolize nejlepšího zájmu dítěte a participačního práva	85
9.6 Aplikace principu nejlepšího zájmu dítěte a participačních práv	85
9.7 Vztah nejlepšího zájmu dítěte a blaha dítěte	87

10 Postavení a úloha orgánů zastřešujících zajištění práv nezletilých dětí	
<i>(J. Borská)</i>	90
10.1 Úvod.....	90
10.2 Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).....	90
10.2.1 Působnost OSPOD ve vztahu k nezletilým dětem.....	91
10.2.2 Působnost OSPOD – nástroje na ochranu dětí.....	92
10.2.3 Možné změny působnosti OSPOD.....	93
10.3 Úloha soudů při ochraně práv dětí.....	94
10.4 Rozdílná místní příslušnost soudů a OSPOD.....	94
10.4.1 Určování místní příslušnosti OSPOD.....	95
10.4.2 Dožádání jiného OSPOD.....	96
10.4.3 Určení trvalého pobytu nezletilého dítěte.....	96
10.4.4 Místní příslušnost soudů k jednání o nezletilých dětech.....	97
10.5 Zhodnocení místní příslušnosti soudů a OSPOD.....	100
11 Úloha sociálně-právní ochrany dětí v českém právním řádu	
<i>(J. Borská)</i>	102
11.1 Úvod.....	102
11.2 Právní úprava.....	103
11.2.1 Právní rámec sociálně-právní ochrany dětí.....	103
11.2.2 Právní rámec mezinárodní právní úpravy.....	103
11.2.3 Právní rámec v mezinárodních dokumentech.....	104
11.2.4 Institucionální zajištění sociálně-právní ochrany dětí a jimi přijaté dokumenty k ochraně nezletilých dětí.....	107
11.2.5 Sociálně-právní ochrana dětí v rámci EU.....	110
12 Funkce procesních předpisů při zajištění ochrany práv nezletilých dětí	
<i>(J. Borská)</i>	113
12.1 Úvod.....	113
12.2 Správní řízení – obecná charakteristika.....	113
12.2.1 Základní pravidla správního řízení.....	113
12.2.2 Stadia správního řízení.....	114
12.3 Občanské soudní řízení – základní charakteristika.....	114
12.3.1 Základní principy soudnictví a civilního procesu.....	115
12.3.2 Pravomoc a příslušnost soudů.....	116
12.3.3 Průběh řízení.....	118
12.4 Zvláštní řízení soudní.....	119
12.5 Vybrané procesní instituty související s řízením.....	120
12.5.1 Předběžná opatření.....	120
12.5.2 Členění předběžných opatření.....	120
12.5.3 Speciální předběžná opatření dle ZŘS.....	122
12.5.4 Podjatost.....	122